

FORMULARZ KWERENDY INSTYTUCJI MUZEALNYCH

Projekt „Muzea w polskiej kulturze pamięci (do 1918 r.): wczesne instytucje muzealne wobec muzeologii cyfrowej”

finansowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w Ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki 2015.

INFORMACJE OGÓLNE:

Lokalizacja: Miejscowość/ Region / Kraj

Braniewo /Braunsberg [daw. pol. Brunsberga; Braniewo] /Prusy Wschodnie /Niemcy

Tytuł/pełna nazwa instytucji:

Muzeum Starożytności Warmińskich

Typ instytucji: muzeum publiczne, zbiory muzealne instytucji lub organizacji (biblioteka, towarzystwo naukowe), kolekcja prywatna

Muzeum stowarzyszenia

Opis instytucji/skrócony (wg wzoru: typ instytucji, charakter zbiorów):

Muzeum założone przez polskie Warmińskie Towarzystwo Historyczne. Posiadało ogromną ilość zabytków: eksponaty archeologiczne i etnograficzne, meble i przedmioty rzemiosła artystycznego (w tym kolekcję cyny), rzeźby, obrazy i inne obiekty sztuki sakralnej, militaria, książki, różne dokumenty, plany miast, itd. należące do terenów Warmii.

Daty działalności / zakres czasowy:

1903 - 1922

Dostępność

pełne: Muzeum udostępniało zbiory od 1904 r., chociaż już wcześniej były one gromadzone

Typ relacji instytucji wobec pamięci

komemoratywna

Rodzaj pamięci

religijna wyznaniowa: katolicka
narodowa: polska
lokalna: region
społeczna: lud

Obszar pamięci/ nośnik pamięci/ rodzaj zbiorów

Obszar historyczny: pamiątki/relikwie, zabytki archeologiczne, broń i uzbrojenie;
Obszar kultury: książki, rękopisy;
Obszar artystyczny - sztuka polska: malarstwo, rzeźba, rzemiosło artystyczne;

DANE INSTYTUCJI :

	OBECNIE	DAWNIEJ
ADRES / SIEDZIBA DANE ADMINISTRACYJNE – województwo/powiat/gmin	Obecnie budynek nie istnieje.	Budynek przy kościele św. Katarzyny, Braunsberg

a/ulica/ nr działki, zmiany siedzib (daty); REGION HISTORYCZNY		
DANE KONTAKTOWE TELEFON / EMAIL/ WWW	-	1904: niedziele 12-13 1910: niedziele 11.30-12.30
GODZINY OTWARCIA	-	
DYREKTORZY	-	
ZARZĄDCA	-	
Budynek muzealny (przekształcenia/nowo wybudowany/zaadopto wany)	-	

INFORMACJE HISTORYCZNE:

Zmiany w nazwach:

--

Misja muzeum/ założenia kolekcjonerskie/ cele działalności

--

Zakres terytorialny (zawarty w misji muzeum)

--

Założyciele/ właściciele: osoby lub instytucje (podstawowe dane biograficzne lub krótka charakterystyka)

Warmińskie Towarzystwo Historyczne - towarzystwo założone 29 października 1856 roku we Fromborku, z inicjatywy historyka Antoniego Eichhorna, autora dwutomowej pracy poświęconej Stanisławowi Hozjuszowi. Założycielami i członkami Towarzystwa byli: Andrzej Thiel, Antoni Pohlmann, Franz Beckmann, Karol Woelky, Johann Sage i Józef Bender. Pierwszym prezesem Warmińskiego Towarzystwa Historycznego został ks. Antoni Eichhorn. Jego następcami byli kolejno: Victor Röhrich, George Lühr oraz Hans Schmauch. Na początku jego istnienia do Towarzystwa przystąpiło 360 osób. Głównym celem organizacji było zbieranie źródeł historycznych oraz praca nad publikacjami rozpraw z zakresu historii Warmii. Założyciele wyodrębnili region ze względu na jego specyfikę historyczną, wyznaniową i kulturową, jednak owa odrębność mieściła się w ich przekonaniu w niemieckich granicach terytorialnych i kulturowych. Warmia była dla badaczy regionem niemieckim, w którym przeplatały się jednak liczne wpływy narodowe, wyznaniowe, kulturowe i częściowo językowe. Obecnie Warmińskie Towarzystwo Historyczne działa w Niemczech.

Pracownicy: opiekunowie, dyrektorzy, kustosze, muzeolodzy (podstawowe dane biograficzne, ważniejsze osiągnięcia)

--

Organizacje związane z muzeum oraz działające przy muzeum (krótka charakterystyka, najważniejsze postaci, historia, datowanie)

--

Szczegółowa historia instytucji

Warmińskie Towarzystwo Historyczne (Historischer Verein für Ermland) założone zostało w 1856 roku we Fromborku, z inicjatywy historyka Antoniego Eichhorna. Głównym celem organizacji było zbieranie źródeł historycznych oraz praca nad publikacjami rozpraw z zakresu historii Warmii. Jak pisano w 1903 roku w informacji opublikowanej na łamach czasopisma „Zeitschrift für die Geschichte und Altertumskunde Ermlands”, działające od ponad czterdziestu lat Towarzystwo zgromadziło w czasie swojej działalności liczne zabytki, które przechowywane były we Fromborku i Braniewie. Pokażny zbiór zasługiwał na udostępnienie szerszej publiczności, dlatego zdecydowano się na utworzenie Muzeum Starożytności Warmińskich (Museum für die Altertümer Ermlands). Muzeum otrzymało siedzibę w budynku przy kościele św. Katarzyny w Braniewie [Brunsberg] i zostało udostępnione dla zwiedzających w 1904 roku. Czynne było w niedziele, a funkcję kustosa pełnił ks. Günther. Już wówczas obejmowało ponad 1000 eksponatów, rozważano także powiększenie ekspozycji o dodatkowe pomieszczenie.

Zbiór obejmował m.in. eksponaty archeologiczne i etnograficzne, meble i przedmioty rzemiosła artystycznego (w tym kolekcję cyny), rzeźby, obrazy i inne obiekty sztuki sakralnej, militaria, książki, różne dokumenty, plany miast, itd. należące do terenów Warmii.

W 1922 roku, ze względu na rosnącą liczbę zbiorów zdecydowano się przenieść kolekcję do Fromborka, gdzie były prezentowane na wzgórzu katedralnym w Pałacu Biskupim. Jak pisano w lokalnej prasie: „„Pewnego wiosennego dnia tego roku na Wzgórzu Katedralne we Fromborku wtoczyły się obładowane wozy, z łoskotem przejechały przez bramę i zatrzymały się przed portalem starego pałacu biskupiego. Była tam mieszanina obrazów i garnków, baniaków i sakw jeźdźców, babcinych krzesel, małych anielskich figurek i wielkich rzeźb, puzonów i drewnianych łyżek, odlewanych zamków i porcelanowych filiżanek, parasolek i tabakierek, lamp oliwnych i chorągwi, portfeli i zwierciadeł, haków piwnicznych i pucharów, itp. Krótko i zwięźle: cała stara Warmia od kuchni i piwnic przez izby, stajnie i stodoły, po lochy kościelne leżała w jednym miejscu na tych wozach. Silne ramiona i mocne ręce sięgały, nosiły i ciężko pracowały dopóty, póki wielka sala pałacu nie zapełniła się do ostatniego miejsca” (cyt. za: Semków, 2014: 29).

W 1933 roku kolekcja została przeniesiona do zamku w Lidzbarku Warmińskim. Zbiory uległy rozproszeniu.

ZBIORY

Charakterystyka zbiorów (wraz z danymi ilościowymi)

Muzeum posiadało ogromną ilość zabytków z terenu Warmii: eksponaty archeologiczne i etnograficzne, meble i przedmioty rzemiosła artystycznego (w tym kolekcję cyny), rzeźby, obrazy i inne obiekty sztuki sakralnej, militaria, książki, różne dokumenty, plany miast, itd.

Obiekty szczególne (o szczególnym znaczeniu symbolicznym, ważne dla nauki lub sztuki, komentowane, słynne)

Strategia pozyskiwania zbiorów

Darczyńcy/Fundatorzy/Sprzedawcy (imiona i nazwiska, charakterystyka przekazanych darów/sprzedanych eksponatów; data)

Ekspedycje naukowe organizowane przez muzeum

Transfery zbiorów: data, okoliczności, zakres, ostateczna lokalizacja

1922 r. - przeniesienie zbiorów ze względu na brak miejsca do Fromborka, gdzie były przez jedenaście lat prezentowane na wzgórzu katedralnym w Pałacu Biskupim, a następnie przeniesiono je w 1933 r. do Lidzbarka Warmińskiego, gdzie umieszczono je na zamku. Zbiory uległy rozproszeniu.

WYSTAWY I DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZATORSKA:

Wystawy stałe

Wystawy czasowe

Katalogi zbiorów i wystaw oraz przewodniki

Inne publikacje (wydawane przez instytucję)

Współpraca instytucjonalna (muzea, uczelnie, towarzystwa, administracja itd.)

Zasięg działalności (informacje o miejscu pochodzenia zwiedzających, komentatorów, autorów relacji itd.)

Zwiedzający (charakterystyka statystyczna, ważniejsze osobistości)

ŹRÓDŁA:

Bibliografia

Achremczyk Stanisław, *Historia Warmii i Mazur*, t. 2, Olsztyn 2011.
Wojnowska Weronika, *Braniewskie muzealia do 1945 roku*, "Cenne, Bezcenne/Utracone", 2014, nr 3-4, s. 26-31

Das Ermländische Heimatmuseum, „Ermlandische Zeitung”, 22.06.1922

R. Buchholz, Zur Verlegung Ermländische museums, „Ermlandische Zeitung”, 12.06.1935

Museum für die Altertümer Ermlands, “Zeitschrift für die Geschichte und Altertumskunde Ermlands”, 1903, h. 1-2, s. 382

Chronik des Vereins, [B. Des Ermländische museum] “Zeitschrift für die Geschichte und Altertumskunde Ermlands”, 1904, h. 1, s. 488

Chronik des Vereins, [B. Des Ermländische museum] “Zeitschrift für die Geschichte und Altertumskunde Ermlands”, 1904, h. 1, s. 488

Sammlungen B. Museum, “Zeitschrift für die Geschichte und Altertumskunde Ermlands”, 1910, h. 1, s. 276

Sammlungen B. Museum, “Zeitschrift für die Geschichte und Altertumskunde Ermlands”, 1910, h. 3, s. 743

Archiwa / zespoły archiwalne / źródła / inwentarze / księgi gości

Zasoby ikonograficzne (opis, lokalizacja)

Ciekawe cytaty

UWAGI:

OPRACOWANIE:

Autor opracowania:

Emilia Brewka

15.04.2019 r.

Data sporządzenia karty:

Wyjazdy studyjne w celu wykonania karty, daty:

METADANE* (wypełnia redaktor portalu)

TYTUŁ (Miejscowość-nazwa instytucji)	
LOKALIZACJA GPS	
KLASYFIKACJE	
DATA UTWORZENIA	
AUTOR WPISU/REDAKTOR/KOREKTOR	
RELACJE	
TAGI	
SYGNATURA	
PRAWA	